

Posudek na dizertační práci Hany Novákové

Zvířata v zrcadlech Evropy a Indie

Hodnocení námětu

Volbu tématu práce považuji za velice šťastnou a potřebnou. Kolem nás je tolik zvířat a tak málo reflektujeme jejich „celospolečenský“ význam. Zvířata jsou povinný doplněk zpráv televize Nova, mnoho mladých lidí se s obrovským zaujetím baví o vlastnostech svých koček a psů (náhradních partnerů). Rozvíjejí se všechny možné druhy obchodů se zvířecím zdravím, image, kosmetikou apod. takto chápené téma je už svým založením multidisciplinární na rozhraní kulturní antropologie, historie, biologie, psychologie apod. Zvířata jsou velký, ale málo reflektovaný kus lidského života.

Tím jsou však dány i potíže podobné studie, protože se v sobě mísí víc dost odlišných přístupů. Je to jednak tak populární téma „divočiny“, ale i lovu, polidštění zvířat, ekonomického potenciálu domácích zvířat apod. Jinými slovy- námět je dobře zvolený, ale nebezpečně široký a to i v případě, kdy by se týkal jednoho kulturního okruhu.

Hodnocení obsahu a formy práce

Forma a obsah jsou zde silně spjaty a těžko se posuzují odděleně. Pravopisné chyby jsem sice příliš nehledal, ale také nenašel, citování na rozumné úrovni, práce je přehledně dělena, umím si představit, že by i v této formě mohla vyjít knižně např. v nakladatelství Dokořán (stálo by to za pokus a hodně by záleželo na obrazovém doprovodu). Na druhou stranu:

- Práce je neslušně dlouhá. Tuto výtku myslím vážně a měly by za ni být uděleny trestné body.
- Práce je slušně, čtivě napsaná, i když obsahuje zbytečně mnoho nahraditelných, cizích slov jako progres nebo deforestation.
- Práce působí hlavně jako zbytnělé minimum, jako příliš dlouhá rešerše.
- Závěry spíš vyplývají z přečtení celého díla, ze struktury výběru faktů, než aby nějak přesněji odpovídaly na kladené otázky. V podstatě se jedná o megaesej bez metodiky a bez závěrů.

Těžko se mi kladou další otázky, protože dále rozšiřují tematiku, kterou je zapotřebí spíš zúžit. Umím si představit, že práce by byla omezena jenom na problematiku zoologických zahrad nebo by byla založena na reflexi a praxi zabíjení mláďat v zoo. Co s malými lvi, když je má každá zoo na světě? Myslím si, že nejlepší je „utopit je“ jako se na vesnici topila koťata, ale právě díky tomu musejí abdikovat ředitelé zahrad. Nebo jiná otázka: pomůže euthanasie zvířat k zavádění euthanasie u člověka? Tady někde cítím jádro dotazování.

Ještě na jednu věc musím reagovat. Je to posvátnost zvířat. Jak občas pracuji s egyptology, tak trochu vnímám egyptskou, skoro archetypální posedlost posvátností, schopnost vidět ve zvířeti boha (odráží se to v sochách a reliéfech; kráva dokáže být hodně posvátné zvíře). Není to tak, že by zvíře bylo bohem, ale v jeho podstatě je u některých zvířat více a u jiných méně něco transcendentálního. Něco podobného platí pro posvátnost zvířecího pohybu (gesta) a asi i barvy a vzoru (nestudoval jsem).

Tady bych možná doporučil studium kočky vzešlé z núbijské, plavé kočky, ochočené (několikrát) Egyptany; dál kočky jako předmětu rozrůstajícího se kultu s vrcholem v ptolemaiovské/helenské době včetně zákazu exportu, propašování kočky do etruské oblasti, obsazení Říma kočkami atd. První domácí kočka na našem území je z majetku germánské šlechtičny, jejíž manžel pravděpodobně měl kontakty s antickým římským dvorem. Myslím si, že teprve z této historie je možné pochopit, oč se ve vztahu zvíře-člověk jedná. Naproti tomu neposvátný a ne-aristokratický by byl příběh klášterního králíka.

Práce je do značné míry založena na empatii, ale bohužel musím říct, že nejde do hloubky.

Závěrečné hodnocení

I přes tyto veškeré výhrady doporučuji práci k přijetí a přikláním se ke známce 2 čili B. K dobrým vlastnostem práce je totiž nutné počítat odvahu k tématu, pracovitost, zaujetí a čtenářskou píli, která se odráží i v příjemném jazyku práce.

Musím však upozornit, že příště práci tohoto rozsahu vrátím bez čtení. I my oponenti se nějak musíme chránit před příliš pilnými studenty.

V Praze 7.8.

Václav Cílek